

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.009/2024/4. szám

A felperes:

felperes neve (felperes lakcíme)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Molnár István Vince ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperes:

alperes neve (alperes lakcíme)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselői:

Dr. Agócs Ákos ügyvéd (ügyvéd címe)

A per tárgya:

Sérelemdíj

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 7.P.20.094/2023/11.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes 7.P.20.094/2023/12.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 31 750 (harmincegyezer-hétszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az alperes terhén marad az illetékfeljegyzési jog ellenére általa előzetesen megfizetett 80 000 (nyolcvanezer) forint fellebbezési eljárási illeték, míg további 80 000 (nyolcvanezer) forint fellebbezési eljárási illeték visszaigénylésére jogosult.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] A felperes féltestvére, néhai személy 1 neve és az alperes 2019. február 25. napján vadászatot vettek részt település 1 neve külterületén. Az alperes a vadászat kezdetekor a tulajdonát képező távcsöves golyós vadászlőfegyver tárába három löszert helyezett el, majd azt csőre töltötte és biztosította. A vadászat befejezését követően az alperes a felperes néhai féltestvére gépjárművének bal hátsó ülésére ült be, azonban vadászlőfegyverét nem ürítette ki, azt csőre töltött állapotban az ölébe fektette. A gépjárművel egy másik vadász által elejtett vad kizsigeléséhez mentek segíteni, ahová érkezéskor az alperes a csőre töltött fegyverét csövével felfelé a jobb első ülés mögé állította. A vad kizsigelése után a felperes néhai féltestvére a gépjármű baloldali részén haladt, miközben az alperes a gépjármű bal hátsó ülésén ült, a szabálytalanul csőre töltött és ismeretlen körülmények között kibiztosított vadászlőfegyvere csövét jobb kezével megfogva és azt a bal oldali irányba felfelé húzva. Ennek során a fegyver elműködött, a lövedék a gépjármű bal hátsó ablakán keresztül a felperes néhai féltestvére fejét eltalálta, aki ennek következtében elhunyt.

[2] A Kaposvári Törvényszék 1.Bf.284/2021/8. számú ítéltével jogerőre emelkedett Siófoki Járásbíróság 4.B.196/2020/29. számú ítélete megállapította az alperes bűnösségét foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétségében. Határozatának indokolásában rögzítette, az alperes megszegte a fegyverekről és lőszerekről szóló 253/2004. (VIII.31.) Korm. rendelet 38. § (1b) bekezdésének azon rendelkezését, miszerint a vadászlőfegyvert az annak tartására jogosult kizárólag a vadászterületen belül ürítve, tokban történő tartást mellőzve szállíthatja. Megsértette továbbá az alperes a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V.4.) FVM rendelet 72. § (2) bekezdésének harmadik mondatában foglaltakat is, amely értelmében a vadászlőfegyvert mindig úgy kell kezelni, hogy az véletlen elsülés esetén se okozhasson személyi sérülést vagy anyagi kárt. Megállapította, a felperes néhai féltestvérének halála az alperes foglalkozási szabályszegéseivel okozati összefüggésben következett be.

[3] A felperes kilenc éves volt néhai féltestvére születésekor, akivel közös háztartásban élt 1980-ig. A felperes a néhai féltestvére gondozásában – annak gyermekkorától – aktívan részt vett. Köztük bensőséges, szívélyes, szeretetteljes testvéri kapcsolat volt.

A felperes település 2 neve költözését követően is fennmaradt a jó családi kapcsolat, kezdetben háromhetente, később ritkábban látogatott a felperes és családja a néhai féltestvérehez és a szülőkhöz település 3 neve. A családi ünnepeket (karácsony, születésnapok, egyéb események) közösen tartották, felváltva a felperesnél és a néhai féltestvérénél. A felperes és néhai féltestvére kapcsolata kiterjedt a magánéleti és anyagi problémák megvitatására és az abban való segítő közreműködésre is. A felperes leánygyermekének keresztaapja a néhai féltestvére volt.

[4] A felperes jelenlegi mozgásszervi állapota nem hozható okozati összefüggésbe a néhai féltestvére halálával, és emiatt nála elhúzódó gyászreakció, kóros lehangoltság, alvászavar, betegség szintjét elérő szorongásos zavar és egészségkárosodás nem következett be.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[5] A felperes keresetében az alperest 1 000 000 forint és annak 2019. február 26. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. Előadta, néhai féltestvére halála miatt az alperes büntetőjogi felelősségét a büntetőügyben eljáró bíróság jogerősen megállapította. Néhai féltestvérevel bensőséges viszony állt fenn, személyesen és telefonon rendszeresen tartották a kapcsolatot, annak ellenére, hogy már külön háztartásban éltek. Álláspontja szerint hozzátartozója elvesztése miatt személyiségi joga sérült, amely miatt az alperes sérelemdíj megfizetésére köteles. Utalt arra, néhai féltestvére halála lelkileg és egészségileg is megrendítette. Érvényesíteni kívánt jogként a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1) és (2) bekezdését, 2:43. § a) pontját, valamint 2:52. § (1) – (3) bekezdését jelölte meg.

[6] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A felperes néhai féltestvérenek halálához vezető balesetért a felelősségét – a sértett részbeni közrehatása mellett – elismerte. Vitatta ugyanakkor a felperes személyiségi jogának megsértését, mivel a felperes és néhai féltestvére egymástól távol, önálló életet éltek, egymással rendszeres kapcsolatuk nem volt, egymást a mindennapi élet során nem támogatták.

[7] Az elsőfokú bíróság 7.P.20.166/2022/17. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1 000 000 forintot és annak 2019. február 26. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamatát, valamint 63 500 forint perköltséget. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg az államnak 60 000 forint eljárási illetéket. Az elsőfokú ítéletet az alperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.124/2023/4. számú végzésével hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az alperes másodfokú perköltségét 25 000 forintban határozta meg. Megállapította, a fellebbezési eljárási illeték összege 80 000 forint, amelyet az alperes megfizetett. Kifejtette, a családi élethez való jog sérelméhez nem elegendő önmagában az elhunytal való hozzátartozói kapcsolat. Azt, hogy a felperesnek a családi élethez való joga sérült-e, az eset összes körülményei alapján kell megítélni. E személyiségi jog sérelmének vizsgálata során azonban az elsőfokú bíróság az alperes által indítványozott bizonyítást eljárási szabálysértéssel mellőzte, mivel nem a bizonyítási indítványról való döntés, hanem a jogvita érdemi elbírálása körébe tartozik annak elbírálása, hogy a tanúvallomása alátámasztja-e vagy cáfolja-e és mennyiben a felperes állítását. Utalt továbbá arra, a felperes keresetében

érvényesíteni kívánt jog körében megjelölt Ptk. 2:43. § a) pontja kapcsán nem tett tényállítást arra nézve, hogy az egészséghez fűződő személyiségi joga miként sérült és azzal összefüggésben milyen sérelem vagy hátrány következett be. A megismételt eljárásra előírta, az elsőfokú bíróságnak anyagi pervezetés körében nyilatkoztatnia kell a felperest, hogy az egészséghez fűződő személyiségi joga miként sérült és annak következtében milyen sérelem, hátrány érte. Az alperes által indítványozott tanúbizonyítást le kell folytatnia a felperes és a néhai féltestvére közötti családi kapcsolat tisztázása érdekében, és az egészséghez fűződő személyiségi jog megsértése kapcsán – a felek anyagi pervezetést követően tett nyilatkozataira is figyelemmel – döntenie kell a felperes által indítványozott igazságügyi orvosszakértői bizonyítás szükségességéről is.

[8] A megismételt eljárásban a felek nyilatkozataikat fenntartották. A felperes az egészséghez fűződő jog megsértését illetően előadta, hogy a hozzátartozója elvesztése következtében elhúzódó gyászreakció alakult ki, ingerlékeny, idegessé, instabillá vált.

Az elsőfokú ítélet

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1 000 000 forintot és annak 2019. február 26. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, amely mértéke 2022. november 1. napjától külön jogszabályban meghatározott időpontig a 25%-os mértéket nem haladhatja meg. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 95 250 forint perköltséget, míg az államnak 258 400 forint előlegezett szakértői díjat és 60 000 forint eljárási illetéket. Határozatának indokolása szerint a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot a bírói gyakorlat a teljes családban éléshez fűződő személyiségi jogként is értelmezi. Ennek alapja az a családi köteléken alapuló, szoros érzelmi, bizalmi kapcsolat, amely egy adott család tagjai között fennáll, amelyre jellemző egymás támogatása, segítése, a lelki kötődés és a családi kötelék által nyújtott érzelmi biztonság.

[10] A felperes és a néhai féltestvére közötti családi kapcsolat meglétének vizsgálata kapcsán tanú 1 neve tanú szavahihetőségét kétségesnek ítélte a felperessel való feszült viszonya miatt. A vallomása egészét értékelve ugyanakkor megállapította, hogy a felperes személyes előadását és az azt mindenben alátámasztó tanú 2 neve és tanú 3 neve tanúk vallomását nem cáfolta, azokkal szemben logikus, észszerű kétely felvetésére alkalmatlan volt. A még élő családtagok nyilatkozhatnak ugyanis csak hitelesen a felperes és a néhai féltestvére, továbbá az egész család tagjainak egymáshoz fűződő viszonyáról, mivel ők erről közvetlen tapasztalattal rendelkeztek. Utalt arra, a felperes és a néhai féltestvére közötti szoros családi kötelék meglétét bizonyítja az alperes által nem vitatott azon tény is, miszerint gyermekkoruktól kezdve egy családban nőttek fel, egymást édestestvérüknek, míg a szülőket édesszülőknek tekintették. Az alperes bűncselekményt is megvalósító magatartását ezért a felperes magán- és családi élethez fűződő személyiségi joga megsértéseként értékelte, amely kapcsán nem fogadta el az alperesnek a sértetti közrehatásra való hivatkozását.

[11] Nem találta ugyanakkor megállapíthatónak a felperes egészséghez fűződő személyiségi jogának sérelmét a szakvélemény alapján.

[12] Kifejtette a sérelemdíj kapcsán, hogy az a személyiségi jogsértés szankciója, amelynek nem feltétele a jogsértéssel okozati összefüggésben álló hátrány bizonyítása. A jogsértő ugyanakkor e megdönthető vélelemmel szemben bizonyíthatja, hogy a jogsértéssel okozati összefüggésben nem következett be olyan súlyú nem vagyoni sérelem, amely indokolná a sérelemdíj megítélését. A sérelemdíjra a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy az arra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges, valamint a sérelemdíj mértékét a bíróságnak az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és a környezetre gyakorolt hatására – tekintettel kell egyösszegben meghatározni. E polgári jogi szankciónak továbbá alapvetően büntető jellege van, abból a célból, hogy a sérelem okozója a jövőben jogkövető magatartást tanúsítson. Összegét ezért úgy kell meghatározni, hogy legyen preventív szerepe is, azaz szolgáljon visszatartó erőként a további jogsértéstől. A sérelemdíj címén megítélt összegnek tehát vissza kell tükröznie a jogsértés társadalmi elítélését és az okozott sérelem kompenzálásához fűződő igény elismerését.

[13] Nem fogadta el az alperesnek azt a hivatkozását, hogy a felperest nem érte hátrány, miután a bizonyítási eljárás alátámasztotta a felperes és a néhai féltestvére közötti szoros érzelmi, bizalmi kapcsolatot, lelki kötődésen alapuló családi köteleket. A sérelemdíj összegének meghatározásánál figyelembe vette, hogy a hozzátartozó elvesztésével megvalósult személyiségi jogsértés következtében a felperes reális kompenzációja valóban nem következhet be, a jogsértés folytán állandósult, szubjektív hiányérzetet semmilyen összegű sérelemdíj nem tudja csökkenteni. Kitért továbbá arra, az alperes büntetőjogi felelősségre vonása megtörtént, így a ne bis in idem elve miatt a sérelemdíj magánjogi büntetés funkciója nem érvényesül. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes 1 000 000 forint összegű sérelemdíj igénye megalapozott.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[14] Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatásával elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a marasztalási összeg 500 000 forintra történő leszállítását kérte. Vitatta a felperes és a néhai féltestvére közötti szoros családi kapcsolat bizonyítottságát. Álláspontja szerint ugyanis a felperes gyermekeiről a hozzátartozói kapcsolat miatt az elfogulatlanság nem feltételezhető, ugyanakkor tanú 1 neve tanú nem tekinthető elfogultnak, mivel a peres felekkel rokoni kapcsolatban nem áll és a vele szembeni perindításáról a felperes csupán a tanú meghallgatását követően tett nyilatkozatot, így arról a tanúnak korábban nem lehetett tudomása. E tanú pedig a néhaival harminc éven keresztül élettársi kapcsolatban élt, ezért annak kapcsolatairól neki vannak a legközvetlenebb tapasztalatai. Aggályosnak tartotta továbbá a felperes gyermekeinek tanúvallomását, azok és a felperes nyilatkozatainak ellentmondásossága miatt. Tanú 2 neve ugyanis azt mondta el, hogy közvérdra üldözendő bűncselekményben a terhelt felelősségre vonása a néhai kérésére nem történt meg, míg a felperes azt adta elő, hogy a néhai a földtörvény rendelkezéseivel ellentétesen ajándékozott földterületeket tanú 1 neve részére. Emellett maga a felperes akként nyilatkozott, hogy a munkahely váltását és elköltözését követően a néhai féltestvérevel a személyes kapcsolattartások ritkultak. Hivatkozott arra a BDT2010. 2237. számon közzétett és a Kúria Pfv.IV.22.305/1995. számú ügyében meghozott eseti döntéseket megjelölve, hogy a hozzátartozói igény abban az esetben lehet alapos, amennyiben a hozzátartozó elvesztésével rendszerint együttjáró hátrányokat meghaladó sérelmek is igazolhatók a gyászreakción kívül és a személyiség hátrányosan megváltozik. Ezeket azonban a felperes esetében nem tartotta

bizonyítottak. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegének meghatározásakor nem vette figyelembe, hogy az alperes gondatlan bűncselekményt követett el.

[15] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Állította, a tanú 1 neve tanúval szembeni perindításáról e tanú tudott a meghallgatásakor, mivel ezt megelőzően a tanú a perbeli képviselőre meghatalmazást adott. Ezért álláspontja szerint e tanú nem tekinthető érdektelennek, figyelemmel arra is, hogy ettől a pertől is függetlenül feszélyezett volt a viszonyuk a néhai hagyatéka kapcsán és a néhai édesanyja hagyatéka ügyében is. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy tanú 1 neve tanú vallomása sem cáfolja egyértelműen a néhai féltestvérével fennállt bensőséges családi kapcsolatot. Utalt arra, nem jelenti a családi kapcsolat fellazulását, megszakadását önmagában az a körülmény, hogy kényszerű elköltözése és munkavállalása miatt ritkult a néhai féltestvérével a kapcsolata. Megjegyezte, a néhai féltestvérével fennállt bensőséges családi kapcsolat tényét alátámasztják a per során csatolt fényképfelvételek is. Kiemelte, a sérelemdíj nem kártérítés, így nem szükséges a hozzátartozó elvesztésével rendszerint együttjáró hátrányokat meghaladó sérelmek igazolása és a személyiség hátrányos megváltozása. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság valamennyi körülmény helyes mérlegelésével állapította meg a sérelemdíj összegét.

Az ítéltábla döntésének indokai

[16] A fellebbezés alaptalan.

[17] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 370. § (1) bekezdése szerint másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nem csak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[18] Ennek megfelelően a felülbírálat keretében – figyelemmel a fellebbezések indokaira – az ítéltábla egyrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva azt vizsgálta, hogy a felperes és a néhai féltestvérenek családi kapcsolatát illetően a tényállás módosításának van-e helye, másrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontja szerinti felülbírálati jogkörében a sérelemdíj iránti igény jogalapját és összecszerűségét.

[19] Nem vitatottan az alperes magatartása következtében hunyt el a felperes néhai féltestvére 2019. február 25. napján, ezt a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ítélete is megállapította. Erre tekintettel terjesztett elő a felperes sérelemdíj iránti keresetet az alperessel szemben a családi élethez és az egészséghez fűződő személyiségi jogainak megsértése miatt, amelyek közül az utóbbi sérelmét elsőfokú bíróság nem találta megállapíthatónak. A felperes fellebbezéssel nem támadta az elsőfokú ítéletet, ezért a Pp. 370. § (1) bekezdésére figyelemmel a másodfokú eljárásban az alperes fellebbezése kapcsán kizárólag a családi élethez fűződő személyiségi jog sérelme volt vizsgálható.

[20] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése rendelkezik arról, mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségi, így különösen – egyebek mellett – a családi élet tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése is a családi élethez fűződő jogot nevesíti. Ettől eltérni, a családi élet bizonyos elvárt jellemzőit, a jogosultság megnevezésében használni, ezzel azt valójában leszűkíteni nem célszerű, különös tekintettel arra, hogy ilyen módon egyfajta általánosítása is megtörténik az egészséges és a teljes családnak egyaránt, holott az mindig relatív, csak az adott konkrét családhoz, annak jellemzőihez mérten értelmezhető. Így mást jelent például a házasság felbontása miatt ún. „csonka” és mást az együtt élő szülők által összetartott családok számára a „teljes” család, ahogy hasonló példa hozható az „egészséges” család eltéréseire is attól függően, hogy a családtagoknak van-e valamilyen betegsége, fogyatékossága. Mivel tehát a családok, ezen belül a családtagok nem általánosítható tulajdonságokkal rendelkeznek, a személyiségi jogok körében és az egyedi esetekre könnyebben vetíthető családi élethez fűződő jogot helyesebb használni jelzők nélkül. Ezt támasztja alá továbbá, hogy jelentősen eltérnek egymástól azok a családi szerepek, funkciók is, amelyeket az egyes károsultak a családjaikban betöltenek, és amelyeknek a közvetlen károsultat ért személyiségi jogsértés miatti módosulásával a családtagok életében negatív változás következik be. A családtagok személyiségi jogainak sérelmét, az erre alapított igényüket pedig az utóbbiak – a közvetlen károsulttal fennállt tartalmának változása, az általa betöltött családi funkció elvesztése, sérülése, az ezek kapcsán előálló családi krízis – alapozzák meg (Kúria Pfv.III.20.775/2019/4.).

[21] A család jelenthet egyrészt vérségi kapcsolatot (egyenesági vagy oldalági), másrészt vérségi kapcsolat nélküli köteléket is (házastárs, élettárs, vérségi rokon házastársa, élettársa). A családban éléshez való jog mint személyiségi jog megsértése esetére a család fogalmát a Ptk. nem határozza meg, az csak a közeli hozzátartozó és a hozzátartozó fogalmát [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés (1) és (2) pont] szabályozza. A Ptk. sem korlátozza, hogy csak a közeli hozzátartozók esetén sérülhet a családban éléshez való jog. A családban éléshez való jog alapja az a családi köteléken alapuló, szoros érzelmi, bizalmi kapcsolat, amely egy adott család tagjai között fennáll, amelyre jellemző egymás támogatása, egymás segítése, a lelki kötődés és a családi kötelék által nyújtott érzelmi biztonság. Mindezek adott esetben nem csak az együtt élő családtagok esetén valósulhatnak meg (Kúria Pfv.III.20.606/2018/4.számú határozata, közzétéve BH2020. 10. számon). A családi élethez való jog sérelméhez tehát nem elegendő önmagában az elhunytal való hozzátartozói kapcsolat. Ezért az, hogy a felperesnek a családban éléshez való joga sérült-e, az eset összes körülményei alapján kell megítélni.

[22] Mindezek előrebocsátását követően az ítéltábla elsőként a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkörében azt vizsgálta, hogy a felperes és a néhai féltestvére közötti családi kapcsolatot illetően a tényállás módosításának van-e helye. E jogszabályi rendelkezés értelmében a másodfokú eljárásban a mérlegelési szabadság korlátozott, ugyanis a másodfokú bíróság a bizonyítás eredményét csak akkor mérlegelheti felül, ha az okszerűtlen volt. Ez akkor állapítható meg, ha a tényállás iratellenes, hiányos vagy logikai ellentmondást tartalmaz, továbbá ha a bizonyítékokból csak a fellebbezéssel támadott határozattól eltérő ténybeli következtetésre lehet jutni. Nem ad alapot ezért a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő ténybeli következtetés is levonható lett volna.

[23] Az elsőfokú bíróság a felperes és a néhai féltestvére közötti családi kapcsolatot érintően döntését minden körülményre, a bizonyítékok értékelésének módjára is kiterjedően megindokolta. Kifejtette, hogy a bizonyítékok mérlegelésénél milyen körülményeket vett irányadónak, milyen okok miatt fogadta el a felperes gyermekeinek tanúvallomását. Kétségtelen, a tanúvallomások bizonyítékként történő értékelésénél figyelembe kell venni az esetleges elfogultságra, érdekeltségre utaló körülményeket, ugyanakkor – az alperes fellebbezési érvelésével szemben – ez nem jelenti minden esetben azt, hogy a közeli hozzátartozó, ismerős, barát tanúvallomása elfogultság okán nem lenne bizonyítékként értékelhető. Önmagában a rokoni kapcsolat a tanú elfogultságának megállapításához nem elégséges (BH2019. 268., BH2023. 130.). A bíróságnak a per egyéb adatait is figyelembe véve kell mérlegelnie, hogy milyen bizonyító erőt tulajdonít a peres felek bármelyikével hozzátartozói kapcsolatban álló személy tanúvallomásának.

[24] Jelen esetben a felperes gyermekei tanúvallomásukban nyilatkoztak a felperes és a néhai féltestvére közötti családi kapcsolat tartalmáról. E körülmény tekintetében pedig a hozzátartozók azok, akik információval tudnak szolgálni, ezért a tanúvallomások önmagában a felperes és a tanúk közötti hozzátartozói viszony miatt nem volt figyelmen kívül hagyható. A tanúvallomások önmagukkal való ellentmondásossága pedig – az alperes fellebbezési állításával szemben – nem következik abból, hogy tanú 2 neve által a felperes és a néhai féltestvére közötti családi kapcsolat tartalmával össze nem függő büntetőeljárás megszűnése okaként megjelölt körülmény (a néhai feljelentésének hiánya) mennyiben valós. Más belső ellentmondást a tanúvallomások esetében az alperes nem is jelölt meg, illet az ítéltábla sem észlelt. Emellett – mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította – tanú 1 neve tanúvallomása sem teszi kétségessé a felperes gyermekeinek tanúvallomását. E tanú is azt mondta ugyanis el, hogy – bár ritkán, de – a felperes találkozott személyesen a néhai féltestvérével, és a telefonon való kapcsolattartás tényét sem zárta ki, míg a néhaival való élettársi viszonyát megelőző időre személyes tapasztalaton alapuló ismerete nincs. A felperes és a néhai féltestvére közötti kapcsolat megszakadását tehát e tanú vallomása nem támasztja alá. A család egységét, az összetartozást, a korábban kialakult szoros kötődését pedig nem bontja meg az, ha a testvérek (féltestvérek) az élethelyzetük megváltozásából (felnőttéválás, házasság, gyerekvállalás, munkavállalás) adódóan már nem élnek közös háztartásban, illetve más városban élnek és ezáltal ritkábban találkoznak. Nincs így jelentősége annak, hogy a felperes saját elmondása szerint is 1994. évet követően ritkábban találkozott a néhai féltestvérével.

[25] Lényeges továbbá, tanú 1 neve a tanúvallomásában azt adta elő, hogy a felperes gyermekei és a néhai közötti gazdasági kapcsolatról nem tud, azonban ilyen kapcsolat tényét bizonyítják a felperes által csatolt bankszámlakivonatok (P.20.094/2023/4. számú beadvány F/26. és F/27. szám alatti melléklete). Ez tanú 1 neve tanúvallomását teszi kétségessé, de legalábbis arra utal, hogy a felperes és a néhai közötti kapcsolat tartalma tekintetében pontos információval nem rendelkezik. Következésképpen a felperes gyermekeinek tanúvallomása a bizonyítékok köréből nem volt kirekeszthető, és ezek a tanúvallomások alátámasztják a felperes által elmondottakat, amelyek nem aggályosak az alperes fellebbezésében hivatkozott, földterület ajándékozására vonatkozó felperesi nyilatkozat miatt. A felperes ugyanis nem termőföld, hanem lakóépületet is tartalmazó ingatlan ajándékozását állította (P.20.094/2023/3. számú jegyzőkönyv 4. oldal 4. bekezdés), amelyre nem irányadó az alperes által megjelölt tulajdonszerzési korlát. A felperesi kijelentés így nem tekinthető valótlannak. Mindezek alapján a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem lehetett kizárólag azt a következtetést lehet levonni, hogy a felperes és néhai féltestvére között a családi kapcsolat nem állt fenn.

Nem a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésén alapul tehát az elsőfokú bíróságnak a felperes és a néhai féttestvére közötti családi kapcsolat fennálltára és annak tartamára vonatkozó megállapítása. Ezért a tényállás módosításának nem volt helye.

[26] Ezt követően az ítéltábla a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontja szerinti felülbírálati jogkörben eljárva vizsgálta a sérelemdíj iránti igény jogalapját és összecszerűségét.

[27] A felperes családi kapcsolata a már kifejtettek szerint fennállt néhai féttestvérevel annak elhunytakor, így a hozzátartozója elvesztésével sérült a felperesnek a családban éléshez való személyiségi joga. A személyiségi jogsértés miatt így a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján a felperes sérelemdíjra tarthatott igényt.

[28] A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése értelmében a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése a sérelemdíj összecszerűségének a meghatározásához az eset összes körülményének figyelembe vételét írja elő a bíróságok számára azzal, hogy különösen a sérelmet szenvedett felet ért hátrány és annak súlya, ismétlődő jellege, a felróhatóság mértéke, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatása kap jelentőséget.

[29] A személyiségi jogsértés megállapításának nem automatikus következménye a sérelemdíj megítélése. A körülmények bírói mérlegelése adott esetben azt is eredményezheti, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére. Ezt a gyakorlatot támasztja alá a Kúria Pfv.IV.20.801/2021/5. számú ítélete is. Ezen ítélet is tartalmazza azt az alapelvet, hogy a sérelemdíj megítéléséhez elengedhetetlenül szükséges az, hogy a sértett oldalán a megállapított személyiségi jogsértéssel összefüggésben érdemben értékelhető nem vagyoni hátrány legyen kimutatható. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése a kialakult ítélkezési gyakorlat szerint csupán eljárásjogi szempontból rendelkezik úgy, hogy a hátrányok tekintetében külön bizonyítás nem szükséges (Kúria Pfv.IV.20.348/2023/5. szám).

[30] Jelen esetben a felperes családban éléshez való személyiségi joga sérült, amely esetében a hozzátartozó elvesztése jelenti a nem vagyoni hátrányt, annak megállapíthatóságához nem szükséges a normál gyászreakciót követően fennmaradó, kezelést igénylő pszichés ártalom, a személyiség megváltozása. Ezt támasztja alá a Kúria – Bírósági Határozatok Gyűjteményében és BH2021. 74. számon is közzétett – Pfv.III.21.414/2019/4. számú ítélete. Ezért nem irányadó az alperes fellebbezésében megjelölt eseti döntésekben megjelenő ezzel ellentétes bírói gyakorlat. A pszichés elváltozás, a betegség szintjét elérő egészségromlás a Ptk. 2:43. § a) pontjában meghatározott egészséghez fűződő személyiségi jog sérelmét alapozhatja meg. Ezért a felperes családban éléshez való személyiségi joga sérelme esetében a nem vagyoni jellegű hátrány hiánya – az alperes fellebbezési érvelésével ellentétben – nem állapítható meg, és ezáltal a kereset elutasításának nincs helye.

[31] Ugyancsak alaptalanul kifogásolta az alperes fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegének meghatározásakor nem vette figyelembe az alperes által

elkövetett, személyiségi jogsértést eredményező bűncselekmény gondatlan jellegét. Kétségtelen, az alperes szándéka nem irányult a felperes néhai testvére életének kioltására. A büntetőeljárás során tett vallomásából kitűnően ugyanakkor az alperes ismerte az általa megszegett fegyverkezelési szabályokat, ennek ellenkezőjét jelen perben sem állította. A felperes tudta tehát, hogy vadászterületen kívül – az akár súlyos testi sérülés és halál okozására is alkalmas – vadászfegyver tok nélküli, töltött szállításával a fegyverkezelési szabályokat megszegi. Azokkal ellentétesen nem úgy járt el, hogy a vadászfegyver ne tudjon elsülni. Emiatt a felperes néhai féltestvére halálát okozó magatartás az alperesnek súlyosan felróható. Ezért a felróhatóság nem olyan mértékű, amely a sérelemdíj összegének leszállítását nem indokolta volna.

[32] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[33] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperesnek a jogi képviselével kapcsolatban felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerinti – általános forgalmi adóval növelt mértékű – ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét.

[34] Az alperes terhén marad a Pp. 83. § (5) bekezdése és a Pp. 102. § (1) bekezdésére figyelemmel az általa kezdeményezett korábbi másodfokú eljárásnak az illetékfeljegyzési joga ellenére előzetesen megfizetett 80 000 forint összegű illetéke.

[35] A jelen másodfokú eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 51. § (1) bekezdése értelmében illetékmentes, ezért az alperes ugyanezen törvény 80. § (1) bekezdése alapján az e másodfokú eljárásra tekintettel megfizetett 80 000 forint összegű fellebbezési eljárási illeték visszaigénylésére jogosult.

Szeged, 2024. február 21.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Dobler László s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró